

Editörden

Psikosoyal, ekonomik ve politik anlamda geniş toplum kesimlerinden öznelerin sınındığı pandemi süreci, doğa ile ilişkilerimizi de sorguladığımız bir dönem oldu. Doğadaki diğer sonlu varlıklar gibi “var kalmak” ve “sevinç” için, felsefe pusulamız oldu. Yine belirsizlik ve yönsüzleşme içinde öznelerin usturlabı ise sinema oldu; bizi sığınabileceğimiz limanlara ulaştırmayı sürdürdü.

Bu sayımızın dokuz makale, iki değerini ve üç kitap eleştirisi ve bir röportaj olmak üzere on beş uğrağı var.

İlk uğramızda Ayşe Uslu, “Video Felsefesi Manifestosu” başlıklı yazısıyla, Bergson ve Lazzarato’ya atıfla zamanın gevşemesi ve sıkışması aracılığıyla dünyayı kristalleştiren ve dünyanın oluşumuna katkıda bulunan “zamanı kristalleştirme makineleri”nin farklı bir ontolojiye dayalı epistemoloji ve metodoloji ile ele alınması gerektiği yolundaki öngörüsünden yola çıkıyor. Uslu, dijital görselleştirme, kayıt alma ve işleme tekniklerini, duyumsanabilir imajlar yoluyla felsefe yapmanın bir aracı olarak görmeyi önermektedir.

Dergideki ufuk açıcı makale uğraklarından bir başkası Tülay Çelik’in “Sırtta Bakış / Sırtın Bakışı: Sinemada Estetik Modernizm Bağlamında Sırt Takip Planı” başlıklı yazısıdır. Çelik, *Ahlat Ağacı* (Nuri Bilge Ceylan, 2018) örneğinden yola çıkarak, sırt takip planlarını, ifadesizlik-belirsizlik, yüzey-düzlük, yer değiştirme temaları ekseninde, niteliksel olarak analiz eden bir araştırma makalesi kaleme almış. Sırt takip planı, bakını bir lekeye dönüştüren bakış alanlarının sürekli değişmesinden kaynaklanan belirsizlik ve tamamlanmamışlık yaratmaktadır. Bu plan izleyicinin hazzı dayalı konfor alanını merkezsizleştirmekte; izleyiciyi bilinmezlikle karşı karşıya bırakmaktadır. Çelik, filmin sırt takip planı dolayısıyla estetik modernizme eklenen kavram dağarcığı ve zihinsel ilişkiler ağının, toplum ve yaşam arayüzünde oluşan ilişki formlarına nasıl devingen ve sınırsız bir hareket alanı sağladığını etkili bir biçimde ortaya koymaktadır.

Selçuk Ulutaş’ın “Sinema Filmlerinde Estetik Haz, Bellek Ve Özneleştirme İlişkisi: Brand New Testament Filminin Ontolojik Analizi” başlıklı yazısı **Brand New Testament** filmi yardımıyla estetik hazzın varoluşunun, bellek ve özneleştirme kavramları ile ilgisini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Ulutaş, filmi, felsefe ve estetik haz ekseninde ontolojik analize tabi tutarken, yönetmenin oluşturduğu imge dağarcığı dolayısıyla, tasarımdaki bellek ve özneleştirici unsurları ortaya çıkarmak istediği iddiasının izini sürmektedir.

Mehmet Aytekin’in Behram Beyzayî’nin başyapıtlarından birini, *Bashu, Gharibe-ye Koochak (Başu, Küçük Yabancı - 1989)*, konu edinen yazısı, “İran Sinemasında Kadın: “Başu, Küçük Yabancı” Örneği” adını taşımaktadır. Aytekin, feminist eleştirel söylem analizinin teorik dağarcığının yarattığı zeminde, Beyzayî’nin ataerkil düşünüşünün ürettiği başat kadın mitine yönelik bir karşı mit oluşturma girişimini, anlatıyı destekleyen sekanslarla somutlaştırdığını ortaya koymaktadır.

Ebru Aydın Çağlıyan, *Korku Sinemasının Cazibesi Üzerine Felsefi ve Psikolojik Bir İnceleme* başlıklı yazısında korkunun fizyolojisinden yola çıkarak psikolojiyle ve nöropsikolojiyle ilişkisini değerlendirmektedir. Makalede, fizyolojik süreçlerin yarattığı sahte korku dünyasında, günümüz izleyicisinin iyileştirme yönü göz ardı edilmiş olan bir *katharsise* erişilebileceği sonucuna ulaşılmaktadır.

Cumhur Okay Özgör'ün sinemanın antik çağlardan süregelen batıl inançlar ve öğelerden sıklıkla yararlandığı öncülünden yola çıkan makalesi "Korku Sinemasında Batıl İnançlar" adını taşıyor. Özgör, çalışmasında sinema ve resim gibi görsel sanatların ritüeller, mitoloji ve batıl inançlar gibi fenomenlerle ilişkilerini değerlendirmektedir.

Çağrı Barış Kasap'ın "Metaforik Bir Deneyim Olarak 'Ölümünden Uyanmak': Kieślowski'nin 'Mavi'si" adlı makalesinde Kieślowski'nin *Trois Couleurs: Blue* (1993) filminde mavinin gelişigüzel bir seçim olmadığını iddia etmektedir. Kasap, mavi özgürlüğü simgelediği ve özgürlük ilkesinin daha çok film kahramanın kişisel yönleri ile ilişkili olduğu için seçildiği iddiasını, Deleuze ve Guattari'nin 'oluş'lar serisi aracılığıyla temellendirmektedir.

Mikail Boz'un Onur Ünlü'nün Aşkın Gören Gözlere İhtiyacı Yok (2017) filmini odağa alarak, psikanaliz ve feminist film teorileri vasıtasıyla fetişizm kavramını değerlendirmektedir. Boz, kör olacağını öğrenen erkek karakterin, eril iktidarını cinsel haz kaynağını temsil eden fetiş nesne ve organlar yoluyla engelli, savunmasız kadınlar üzerinde kurduğu sonucuna ulaşmaktadır.

Hasan Cem Çelik ve Pelin Oduncu yazılarında, Knife in the Water (Sudaki Bıçak, 1962) filmini id, ego ve süperegodan oluşan yapısal kişilik kuramının bir alegorisi niteliğinde okumaktadırlar. Çelik ve Oduncu, yaptıkları psikanalitik film okumasıyla, Polanski'nin Sudaki Bıçak filminde yapısal kişilik kuramından izler aramayı amaçlamaktadırlar.

Bu sayının bir başka uğrağında, Aydan Özsoy, Işığın Ustası Aytekin Çakmakçı başlıklı deşinisiyle Yılanların Öcü, Muhsin Bey, Arabesk, Düttürü Dünya gibi filmlerin deneyimli görüntü yönetmeni Aytekin Çakmakçı ile sinema tecrübesi ve görüntü yönetmenliği üzerine söyleşiyor.

Bir diğere deşini de ise; İpek Gürkan, Londra Üniversitesi Birkbeck Hareketli İmaj Enstitüsü'nde katılmış olduğu (BIMI) "Nina Danino: I Die Of Sadness Crying For You" başlıklı iki gün süren etkinlikteki deneyimlerini ve gözlemlerini paylaşıyor.

II. Ulusal Sinema ve Felsefe Sempozyumu'nda 23 Kasım 2019'da gerçekleşen Yönetmen Söyleşisi Türkiye'de sinemanın sorunları üzerine odaklanıyor. Yönetmenler Derviş Zaim-Pelin Esmer'e bu söyleşide Işıl Baysan Serim ve Serdar Öztürk eşlik ediyor.

Bu sayıda üç kitap eleştirisi yer alıyor. Çağdaş Çağlıyan, "Kadim İnanışları Anlama Konusunda Bir Anahtar" başlıklı kitap değerlendirmesinde, antropolojik bir metin olarak bilinen Frazer'in *Altın Dal* yapıtını, sinema da dahil olmak üzere sembollerini yorumlamaya dair faaliyet alanları ile arayüzünde değerlendiriyor. Naz Almaç'ın David Mamet'in *Film Yönetmek Üzerine* adlı kitabını değerlendirdiği çalışması, "Film Yapımında Yalınlık" başlığını taşıyor. Film mekaniği ve düş mekaniği arasında kurduğu benzerlikler görsel illüzyonlara dayalı filmlerinde somutlaşan Mamet'in, Kolombiya Üniversitesi Sinema Okulu'nda yaptığı eğitimlerden derlenen kitabı, tiyatro yönetmenliğinden sinema yönetmenliğine geçişle birlikte edindiği deneyimlerini dile getirdiği bir metin olma özelliğini taşımaktadır. Üçüncü kitap bölümün de Berna Akçağ, Paul M. Churchland'ın görmenin neliğini değerlendirdiği *Platon'un Kamerası* adlı yapıtını değerlendirmektedir. Nöro-felsefe ve zihin felsefesi alanlarının önemli temsilcilerinden biri olan Churchland, beyin kamera analogine koşut olarak beynin evrenin zamansız kategorik ve devingen yapısının temsilini nasıl inşa ettiği ya da fotoğrafını nasıl çektiği sorununa odaklanmaktadır.

Sonuç olarak, pandemi dönemine rağmen derginin vaktinde yayımlanmasında emeği geçen yazar, hakem, editör herkes bir takdiri hak ediyor. Özellikle de başta Serdar Öztürk olmak üzere yardımcı editörlerimiz Aslı Şahinkaya Ermiş, Aysu Uğur, Eda Arısoy ve Fırat Osmanoğulları'na; bizden desteklerini bu sayıda da esirgemeyen eski ve yeni tüm hakemlerimize ve çalışmalarını göndererek bu sayının keyifli bir sefer haline dönüşmesini sağlayan yazarlarımıza buradan bir kez daha teşekkürlerimizi iletiyoruz. Sevgili okur, size bu sayıda da keyifli ve yaratıcı bir seyrüsefer diliyoruz.